

Koskelaiset

SUKUSEURAN
TIEDOTUSLEHTI

Porvoo 30. 11. 1989

N:o 1

Hyvät Sukulaiset

Näin on tapahtunut

Maanpäällinen on katoavaista mutta sukujen juuret ovat ikuisia! Niin koskelaistenkin kohdalla. Tämän tunnustaen, ovat innokkaimmat sukumme jäsenet perustaneet Koskelaisten sukuseuran 17.5.1980 Karjala-talossa Helsingissä ja tuota pikaa liityimme seurana myöskin Karjalan Liittoon sen ensimmäisenä sukuseurana. Ja arvoisa lukija, nyt on kädessäsi seuramme ensimmäinen julkaisu. Teistä kaikista riippuu, saako tämä lehti jatkoa.

Niin luullaan tapahtuneen

Karjalan heimo on kulkeutunut Suomeen josta-kin. Viimeisimmät tutkimukset ovat osoittaneet viitteitä siitä, että Baltian maissa olisi parituhatta vuotta sitten ollut suomalainen kansa, joka sitten jakautui kahdeksi toisen suunnatessa pohjoiseen yli Suomenlahden Varsinais-Suomeen ja toinen haara kannaksen kautta Karjalaan jolloin syntyi Korelan (Käkisalmen) yhteisö. Tästä Korelasta lienee myöskin peräisin nimi Karjala. Josain myöskin kerrotaan tietävän, että ugrilais-suomalaisia siirtolaisia olisi tullut jostakin Venäjältä vesistöjä seuraten asuinsijoilleen. Tosin argeologisissa tutkimuksissa on todettu mm. Antrean olleen asutettu jo jopa 7000 vuotta ennen ajanlaskuamme.

Edelläolevaan yhteisöön kuulunevat myöskin koskelaiset...

Tiedetään

Viipurin maalaiskunnan halki virranneen joen, jossa olevan kosken äärelle on tullut uudisasukas ja asettunut sinne asumaan. Tämä on tapahtunut 1500—1600 lukujen taitteessa. Tästä oli alkanut tunnistamamme koskelalaisten historia. Koski sijaitsi sotia edeltäneen Vahvialan Koskelassa ja myöskin suku oli ottanut kosken mukaan nimensä Koskelainen. Näin historiaa selatessa menneeseen mahtuu tämän kirjoittajan ja edellämäinitun alkuasukkaan väliin 8 sukupolvea. Ei siis kovin paljon. Ja kun minusta alenevasti on jo 2 polvea niin saamme 12 sukupolvea. Tämän 12 sukupolven yhteenkuuluvuuden vaalimiseksi on olemassa Koskelaisten Sukuseura. On merkittävää: mitä enemmän selaa sukukirjoja, niin sitä mielenkiintoisemmaksi suku tulee. Se alkaa kuin elää.

Voidaksemme ryhtyä nykyistä tuntuvampaan toimintaan olisi mielestämme tämäläinen julkaisu tarpeellinen yhdysside, jossa voisimme kertoa niin menneestä historiasta kuin myöskin nykyisiä sukukuulumisiämme. Käyttöömme tarvisisimmekin nyt ennenkaikkea kuvamateriaalia suvun entisiin aikoihin palataksemme ja myöskin muistelmakirjoituksia ja kirjoituksia nykyisestä.

*Hyvää elämänmenoa Teille kaikille
Hannu Koskelainen*

Sukuseuran kesäjuhlasta on tullut jo jokavuotinen tapahtuma. Kuvamme vuodelta 1985, jolloin kokoontuimme Ritva Ihalaisen ja Jaakko Viljasen luona Helsingin Tammisalossa.

Alakuvamme on Pirkko ja Hannu Koskelaisen kesätapahtumasta Virolahden Ravi-joella 1988.

Koskelaiset 1700- ja 1800-luvun Viipurin pitäjän Vahvialan kylässä

Eva-Liisa Maamies (os. Koskelainen) on tutkinut Koskelaisten suvun vaiheita aina 1600-luvulle saakka. Samalla hän on syvällisesti perehtynyt koko Vahvialan pitäjän historiaan. Seuraavassa on lyhennelmä hänen Vahviala-seuran vuosijuhlassa 1.7.1984 Elimäellä pitämästään esitelmästä.

Suomen väkiluku oli 1600-luvun ensi vuosikymmeninä n. 350 000, josta Viipurin Karjalassa asui n. 55 000 ja Käkisalmen Karjalassa n. 45 000 henkeä. Väkiluku kasvoi tasaisesti 1600-luvun loppuun saakka, kunnes 1695—97 suurten kuolonvuosien aikana noin kolmasosa Suomen kansasta menehtyi nälkään ja sairauksiin. Kohta tämän jälkeen alkoi suuri Pohjan sota. Venäläisten hyökkäys Ruotsin valtakuntaan kuuluneeseen Suomeen alkoi v. 1710. Alkoi isonvihan aika, jolloin venäläiset marssivat koko Suomen yli tehden valtavaa tuhoa koko maassa. Sota päättyi Uudenkaupungin rauhaan, jossa Ruotsi-Suomen ja Venäjän rajaksi tuli sama raja kuin Moskovan rauhassa v. 1940.

Vaikka valtakunta olikin vaihtunut, hoidettiin mm. veronkanto yhtä tunnollisesti kuin ennenkin. Kruunua kiinnosti tavallinen kansa vain veronkannon ja sotaväenoton kannalta. Tätä näkökulmaa kuvaa E.C. Caloniuksen laatiman v. 1769 verolepanokartan liite Vahvialan kylän tiluksista Viipurin pitäjässä seuraavasti:

”Tämä kylä sijaitsee kahden penikulman päässä lähimmästä tapulikaupungista Viipurista.

Kylän pellot pehmeässä, heikosti hiekkaisessa ja savisessa maaperässä ovat raivatut niin laajalle kuin on ollut mahdollista.

Pelloista viljellään vuosittain 2/3, siten että 1/3 on rukiina ja 1/3 ohraa ja loput 1/3 kesantona. Sato on kolminkertainen, harvemmin nelinkertainen. Heinä on hienoa ja karkeaa saraheinää niittyjen huonon kunnon vuoksi, syyt on jo edelläkuvatut. Humalatarhoja on täällä vähän. Laidunmaat ovat jokseenkin hyvät.

Metsämaat ovat myös hiekkapohjaisia ja suurimmaksi osaksi hakattu kaskimaaksi. Osaksi siksi, että suuri asukasmäärä on tarvinnut elantonsa. Osaksi siksi, että he viljelevät kullakin tällaisella hakkuumaalla 2 tai 3 kertaa ruista ja yhtä monta kertaa ohraa. Täten ei maa pitemmän päälle ole tuottava.

Saha-, tukki-, hirs- ja lehmusmetsää ei ole tässä kylässä. Seipäitä ja aidaksia on heillä kotitarpeiksi. Lehti-, tuohi- ja halkometsää heillä on kotitarpeiksi ja vähän myyntiinkin. Kalavedet ovat vähäiset.

Tilalla D (Koskela) on pieni vesimylly peltojen vieressä. Tätä myllyä voidaan käyttää ainoastaan syys- ja kevätkausiina. Muita toimeentulomahdollisuuksia ei tämän kylän asukkailla ole. Rahat kruunun veroihin ja muihin tarpeisiin he ovat saaneet tervanpoltolla, mutta metsien loputtua on halonajo ja muunlainen rahti heidän ainoa rahantulonsa. Lisäksi he tietysti myyvät kaupunkilaisille kaiken sen talin ja voin mikä jää yli kotitarpeen. Tällä tavoin he yrittävät selviytyä maksettavista veroista.”

Tekstistä käy edelleen ilmi, että Koskela n:o 4:ssä oli isäntänä Matti Koskelainen. Siinä asui 4 taloutta ja neljä avioparia, yhteensä 29 henkeä, joista vain kaksi henkeä oli 50 vuotta täyttäneitä. Tyypillistä suvulle oli poikalasten runsaus, sillä tilalla oli tilaston mukaan mm.

1—7 vuotiaista	2 tyttöä ja 8 poikaa
7—16 vuotiaista	2 tyttöä ja 9 poikaa

Talon pinta-ala oli 700 ha. Vuoden 1723 henkikirjassa on merkintä, että he omistavat lisäksi tilan Nurmissa. Isäntänä tilalla olivat tällöin veljekset Tuomas, Risto, Juhana ja Heikki, joista Risto suurperheisenä muuttaa v. 1729 Nurmin tilalle. Koskelan tila halotaan sittemmin v. 1845 kotitilalle jääneiden kesken, siten että Tuomaan perilliset saavat siitä noin puolet eli 306 ha ja jakavat sen samanaikaisesti kuuteen osaan, jolloin syntyvät tilat Tommola, Seppälä, Hiivalanmäki, Sinkkala, Perämäki ja Hakala eli Pitkä-Heikin tila. Juhanan jälkeläiset saavat 235 ha, joka jaetaan v. 1875 kahteen tilaan: Ylijoki ja Anttila. Heikin jälkeläiset saavat 157 ha ja jakavat tilan v. 1910 tiloiksi Heikkilä, Onnela ja Ahola.

Näin onkin päästy jo lähes nykyisen vanhemman polven muistissa säilyneisiin talonnimiin ja asujiin. Edellä mainittu Risto Koskelasta muutti Nurmiin tilalle, joka sittemmin otettiin lahjoitusmaaksi v. 1816. Entiset omistajat saivat ilmeisesti hyvityksenä tilalle Sahala n:o 2-nimisen tilan. Risto Koskelaisen jälkeläiset käyttävät sukunimeä Nurmi ja saavat sellaiset tilat kuin Alasaha ja Kalliola. Useat Riston jälkeläiset muuttavat pois Nurmin kylästä 1800-luvun puolivälissä. Sukuun tulee kuitenkin kotivävyjä, joukossa yksi Koskelaisen suvusta Koskelan Tommolasta, jolloin ympyrä sulkeutuu tältä osin. Suku on muutenkin hyvin edustettuna koko pitäjän alueella, sillä miesvaltaisia suvun edustajia esiintyy jo 1700-luvulla kotivävyinä mm. Loukon, Hounin ja Löytömäen tiloilla sekä Kintereen kylässä. Suvun piiri on siten hyvin laaja vaikka sukunimi ei sitä aina paljastakaan. Varsin pitkään oli näet tapana, että sukunimi omaksuttiin talon tai asuinpaikan nimen perusteella.

Sukulaiskokemuksia

Olen mukana muutamassa järjestössä jäsenenä, jopa eräässä sihteerinä. Eräs näistä on Koskelaisten sukuseura.

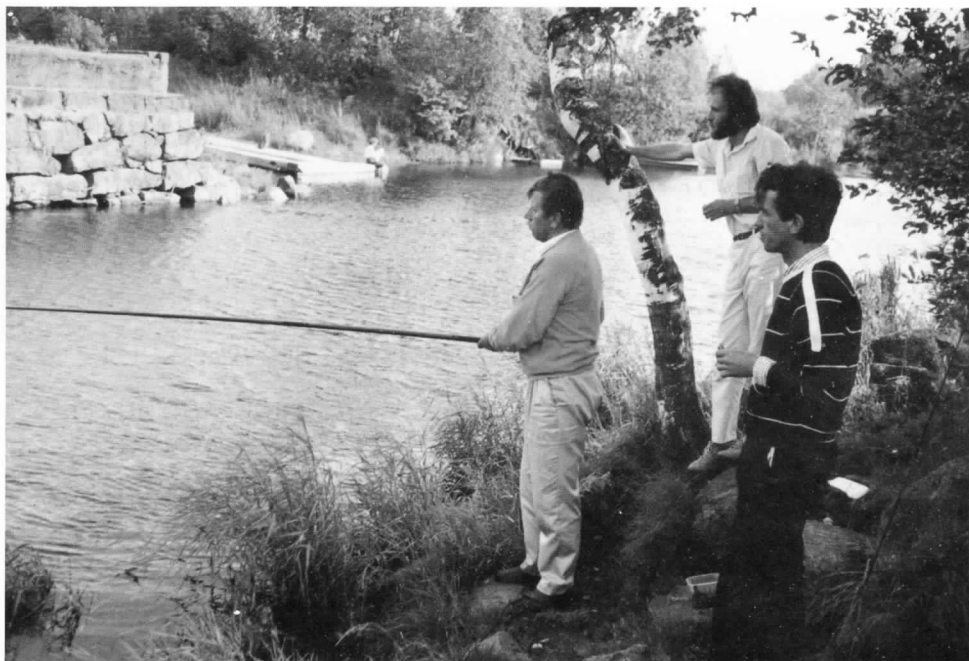
Mitä minulle on merkinnyt sukuseuran jäsenyys? Ne koontumiset, joissa olen saanut olla mukana, ovat olleet riemullisia hetkiä. Erikoisesti kesäretket Virolahdelle ovat olleet ikimuistoisia.

Kuitenkin tähän sukuseuraan kuuluminen merkitsee minulle enemmän, kuin vain jäsenyys. Tavatessani lähisukulaisia esim. veljiä, serkkuja, pikkuserkkuja tunne on voimakas; olemme samaa sukua. Yhteisissä kokoontumisissa olen tavannut useita sellaisia Koskelaisia, joita ennen en ole tavannut. Eräänlainen sukulaisuuden tunne on heidänkin kanssaan syntynyt. Ehkä tässä on sukuseuran paras anti minulle. Tällaiselle karjalasta pikkupoikana lähteneelle on tärkeää tietää kuuluvansa olemassa olevaan sukuun.

Heinäkuun viimeisenä viikonloppuna kokoonnuimme Hololan seurakunnan leirikeskukseen viettämään kesätapahtumaa ja se oli allekirjoittaneelle hieno kokemus. Lahdesta ja Kuusankoskelta oli valmistelussa mukana Koskelaisia ja jo siinä saimme tutustua sellaisiin sukuseuralaisiin, joita ennen emme olleet tavanneet.

Näissä merkeissä aion vastaisuudessakin mennä mukaan sinne, missä Koskelaiset kokoontuvat.

Eino Vainikka

Tervajoella ja vieläpä ongella.

Tosi on.

Elokuun 16. päivänä kuluvana vuonna saimme viisumin ja ajoimme suoraan kotikyläämme. Saimme käydä synnyinsijalla sekä viipyillä Tervajoen rannoilla. Kuvassamme tämän kirjoittaja onkimassa entisen Suuren sillan tuntumassa. Oppaamme Valeri ja Sergei seuraavat silmä tarkkana. Me kaikkihan olemme syntyneet Tervajoella.

Pääsin käymään kotona Tervajoella

Viime kesä oli onnen kesä. Sainhan kahdesti pistäytyä Tervajoella. Ensimmäisen kerran vapun aattona aivan extemporé matka Viipurista Tervajoelle jolloin sain tutustua läheltä kylämme keskustaan. Elokuun 16. päivänä sitten täyttyi oikea elämys. Saimme viisumimatkan suoraan Tervajoelle. Paikallinen asukas oli lähettänyt meille kutsun ja niin vaimoni Pirkon ja sukulaisteni Mirjam Savelaisen, Raakel Lamminpään ja Kerttu Torniaisen kanssa matkasimme kahdella henkilöautolla.

Valtakunnan rajan ylitys oli nopea ystävällinen muodollisuus ja matkalla poikkesimme Säkkijärven kirkolla. Tämä käynti pani jo ounastelemaan mitä piti tuleman ja siksi emme odotelleetkaan mitään luksuselämää kohtaavamme. Kun lisäksi tiesin jo varautua siihen, että kotini oli purettu, niin mitään paineita ei ollut: halusin vain nähdä meren, joen, kylätien ja pellot sekä tietenkin seudun jossa sain syntyä ja kasvaa.

Odotukseeni en pettynyt: Aluksi kävimme Harjuniemessä. On vaikeaa sanoa kuvata sitä kaunista maisemaa joka niemen kärjessä silmiemme eteen avautui. Ei ihme, että venäläiset ovat juuri sinne rakentaneet elokuvauskulissikylän. Muuten Karppila oli surkeassa asussa. Kylällä kierrellessämme saatoimme todeta Tervajoen vanhan kansakoulun olevan yhä pystyssä, Haminan maantie oli saanut seurakseen uusia asuntoja, sivukylistä siirrettyjä. Kylässä oli kaksi kauppa joskin ilman tavaraa niin kauppia joka tapauksessa. Ja asukkaita oli. Ystävällisiä.

Vanhankylän tien varteen oli myöskin siirretty taloja viereen ja muihin tarkoituksiin oli joutunut myöskin palokunnan talo. Pystyssä olivat Keski-Pekalan, Ala-Pekalan, Olavi Sundbergin, Sedigin, Rahikan, Ylätalon ja Savelaisten talot sekä ikivanha kansakoulurakennus jossa viimeksi asui Paavo Kokkonen. Mutta sitten joelle: se oli aivan entinen. Vesi virtasi tummana verkalleen kuljettaen vesiään yläjuoksun pelloilta ja Tervajärveltä halki tuttuja maisemien Myllykosken, Riihvongan, Portaikosken ja monen muun kalaisen kosken kautta Suomenlahden suolaisiin vesiin.

Junnolan puoli Sepältä Tervasaareen oli kuin pois pyyhkäisty. Ei kiveä kiven päällä. Sensijaan Mitikka Pekan kaupan aukiolle oli rakennettu suuria latoja.

Alahovin navetan tienoilla Mitikantien alkupäässä oli suuri sikakolhoosi ja Lakiolla mäellä nautakarjan ”kesäsiirtola”. Paikat olivat tuttuja siitä huolimatta, ettei ainuttakaan rakennusta ollut enää pystyssä. Eikä tarvinnutkaan olla. Oikein hyvä näin ja kun saattoi todeta peltojen olevan melkoisen hyvin

hoidettuja, ja minun tuli hyvä olla. Kävellessäni kohti synnyinpaikkaa kuitenkin rinnassani kouraisi ja niin, että jopa oppaamme huomasi sen ”tuliko sinulle huono olla” hän kysyi huolehtivaisesti. — ”Vähä heikottaa, mut kyl tää täst,” sanoin ja niin sitä tuota pikaa olin entisenä ja etsimässä jo asuinrakennuksen paikkaa. Hyvin löytyikin. Kuusiaita oli kasvanut tukkipuiksi. Siinä sitä seisokeltiin vaimoni kanssa asuinrakennuksemme verannan nurkkakivillä. Suuntasin katseeni Matinsuon suuntaan sen yli Lietjärvelle saakka. Lähtiessämme oli jo aikaa pysähtyä ja katsella maisemaa ja voi, miten kaunista kaikki oli: silmiäni edessä aaltoilevat pellot, mäkikumpareet siellä täällä paikkoina joissa ennen oli jokaisessa ollut kotipihat. Nyt pihat poissa, mutta luonto sitäkin kauniimpina. On toistettava, miten hyvä, kun eivät kotimme ole lahoamassa kuten on muutamia Karppilassa, Vanhankyläntien varrella sekä Hoikasaperässä.

Olin kotona. — Uskomatonta. — Muistin miten sodan loputtua sain yksiköstäni lomaa käydäkseni vielä kerran kotona. Se oli ankea käynti. Armeijan saappaissa Tienhaarasta Tervajoelle ja nähdä silmissä kaikki katoava ja paluu Nurmin kautta yksikköön. Mieron tiellä puoleksi vuosisadaksi. — Ja nyt olin kotona. Enkä ollut apea enkä suruinen. Minua ei enää kouraisut sydänelästä eikä minua itkettänyt. Minä olin hyvällä tuulella. Olin synnyinsijallani ja kotipihalla. Olin kotitalossa. Talossa jonka perustana nyt oli vehreät pellot, seininä vihreät metsät ja kattona Luojan sininen taivas. Ja sen kodin lattiaa peittosi vihertävä sammal sekä kynttilöinä pilviin kurkouttautuvat pihapuut. Mikä olisikaan sen ihanampaa. Mitä muuta voisikaan siltä hetkeltä odottaa. En luullut löytyväni niin paljoa. Sillä hetkellä olin onnellinen.

Palatessani yli peltojen Lakianmäen suuntaan hörppäsin vettä Laamanojasta sekä vielä Riihvongastakin. Piti tehdä jotain poikkeavaa. Piti tehdä jotain. Elin niinä hetkinä lapsuuttani ja varhaisuoruuttani. Halusin nähdä kalliit, mäet ja kukkulat yhtä suurina mitä mieleeni oli piirtynyt vuosien saatossa. Oli hyvä myös elää todellisuudessa.

Eräs ystävä sanoi, ettei hän voisi lähteä kotiinsa kun silloin siellä alkaisi itkettää. Niin saisin. Itkettään ensin surut pois ja katsellaan sitten kirkkain silmin sitä seutua jonne rakkaimmat muistot ovat jääneet ja nauttikaamme niistä muistoista.

Ei minusta Tervajoelle asujaksi lähtevää olisi enää missään tapauksessa. Mutta siellä minä haluaisin käydä yhä uudestaan ja uudestaan.

Koskelaisten sukuseura Hollolan Parinpellossa

Kuluvan vuoden kesätapahtumapaikaksi oli saatu ihanteellinen Parinpellon leirikeskus Hollolassa 29.—30.7.

Ensimmäisen päivän ohjelmassa oli tutustuminen leirikeskukseen Eino Vainikan opastuksella sekä vapaamuotoista ohjelmaa, josta mainittakoon luontopolku, kenttäpelit ja saunominen sekä vuosikokous. Kokouksessa valittiin seuran puheenjohtajaksi edelleen Hannu Koskelainen sekä varapuheenjohtajaksi Heikki Koskelainen. Erovuoroisten jäsenten vaalin jälkeen johtokunta sai seuraavan kokoonpanon: Maija-Liisa Laakso sihteeri, Ilmi Koskelainen rahastonhoitaja, Matti Koskelainen, Juhani Partanen, Toini Pellikka, Kalevi Ristola, Pauli Vainikka ja Ensio Vilkkö.

Tilintarkastajat: Hilikka Mattila, Pirjo Mäki-Korte, varalla Anja Laitinen, Terttu Lovén.

Edustajiksi Karjalan liiton ja sukuseurojen kokouksiin valittiin Hannu Koskelainen, varalla Heikki Koskelainen.

Perinteellisen kesätapahtuman ja uutena tulevan julkaisu-toiminnan ohella jatketaan sukututkimuksen saralla.

Kaksipäiväinen Parinpellon tapaaminen päättyi sunnuntaina osallistumiseen Jumalanpalvelukseen Hollolan kirkossa sekä päätökseen Parinpellossa. Tilaisuudesta muistoksi on annettu Parinpellon isännälle Eino Vainikalle Vahviala-viiri omistustaattoineen.

Lähdemme juurillemme Karjalaan

Koskelaiset matkustavat ensi heinäkuussa juurilleen Karjalaan. Niin on sovittu Parinpellon kesätapaamisessa 29.7. kuluvana kesänä. Matkakohteitamme ovat Viipuri ja Koskela ympäristöineen. Kohtuulliset mahdollisuudet on kaikkien päästä synnyinsijoilleen, sillä olemme saaneet solmituksi erittäin hyvät suhteet paikallisten nykyasukkaiden kanssa. Saamme oppaikkamme päteviä suomenkieltä taitavia ”turvallisuusmiehiä”. He tulevat valmistamaan vierailuohjelmamme toiveittemme mukaan ja luvassa on mm. nuotioilta ohjelmineen Koskelan kosken partaalla tai sitten vaihtoehtoisesti Viipurinlahden rannalla olevassa Niittysaarella, joka olisi eräs majoituspaikkamme. Kovin meitä pyydetään majoittumaan myöskin perheisiin Viipurissa ja Tervajoella.

Me lähdemme siis ensi heinäkuussa käymään kotona, lähtö 27.7. Tätä varten tulisi menetellä seuraavasti:

Osallistujan tulee lähettää meille **vuoden loppuun mennessä** ilmoittautuminen sekä matkavarausmaksu jolloinka päästään tekemään lähemmin ohjelmaa. Matkavaraus jäseniltä 100 mk ja ei-jäseniltä 150 mk.

Kahden päivän matkan hinta Niittysaaren majoituskohteessa täysihoidolla ilman mukavuuksia on 300 mk per/hlö. Puolihoidolla hotelli Druzbassa matkatoimistohinta olisi noin 700—750 mk ja omilla autoilla mentäessä 600—650 mk. Omilla autoilla matkatessa, etenkin Niittysaaren kohteessa, olisi ympäristössä liikkuminen vaivattomampaa. Olisikin hyvä, jos henkilöauto-matkaajat kokoaisivat valmiiksi 3—5 hengen ryhmiä autoineen ajajineen. Se helpottaisi meitä kaikkia. Tarvittaessa annamme lisäohjeita ja tulemme pitämään yhteyttä matkalle ilmoittautujiin kevään aikana. Voimassa oleva ulkomaanpassi tulee kuitenkin jokaisen hankkia. Viisumiasioihin palaamme myöhemmin mikäli sellaista tarvitaan.

ILMOITTAUTUMISKAAVAKE

Nimi _____ synt.aika _____ puhelin _____

Lähiosoite _____ Postitoimipaikka _____

Haluan lähteä linja-autolla ☐ henkilöautolla ☐ miten vain ☐

Haluan asua hotellissa ☐ motelli-perheissä ☐ miten vain ☐

Haluan lähteä kotiseutumatkalle ☐ omalla autolla ☐ miten vain ☐

Haluan päästä käymään synnyinseudullani _____

Muilla retkeilykohteilla Viipurissa ym. _____

Ilmoittautumiset:

Hannu Koskelainen
Lankilantie 6
06450 Porvoo
Puhelin 915-155 014

Ennakkovarausmaksu (jota ei palauteta):

Koskelaisten sukuseura ry
KOP Pohjois-Haaga
126250-90837

KOSKELAISET

Vastaava toimittaja: HANNU KOSKELAINEN
Ladonta: RIVISET KY
Paino: KAIVOPUISTON KIRJAPAINO OY
Julkaisija: KOSKELAISTEN SUKUSEURA RY